

ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว สู่การออกแบบชุดสตรีเรโทร

THE CULTURAL CAPITAL REGARDING NATURAL DYEING FROM WHITE TABUN TREE'S BARK THROUGH THE DESIGN OF RETROSPECTIVE STYLE IN WOMEN'S CLOTHING

ธีรภัทร ธนกิจสุนทรกุล¹ และ สุชีรา ผ่องใส^{1*}

Terapas Tanakitsuntonkun¹ and Sucheeera Phongsai^{1*}

Received : 30 May 2023

Revised : 26 October 2023

Accepted : 26 October 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม 2) การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว 3) การออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร และ 4) ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต การทดลอง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มประชากร กลุ่มเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ให้สีน้ำตาลร่วมกับการใช้น้ำซึ้เถ้าเป็นส่วนสำคัญในการเป็นสารช่วยติดสี การต้มสั้กั้ดสี และย้อมสี จึงทำให้ผ้ามัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวมีความคงทนของสีต่อการซัก ความคงทนของสีต่อน้ำ และความคงทนของสีต่อแสง ด้านการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมได้การมัดย้อมแบบชิโบริลายใบและดอกตะบูน ด้านการออกแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทรได้ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม รูปแบบที่ 1 ชุดติดกันแบบ A - Line (ทรงเอ) รูปแบบที่ 2 และเสื้อกระโปรง รูปแบบที่ 1 ด้านลวดลายได้ผลการประเมิน มีระดับความพึงพอใจมาก ที่ค่าเฉลี่ยที่ 3.94 ด้านการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.10

คำสำคัญ: ทุนวัฒนธรรม / การย้อมสีธรรมชาติ / การออกแบบ / เปลือกตะบูนขาว / ชุดสตรีเรโทร

¹ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

¹ Faculty of Home Economic Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: sucheeera.p@rmutp.ac.th

ABSTRACT

The research “The Cultural Capital Regarding Natural Dyeing from White Tabun Tree’s Bark (Xylocarpus Granatum) through the Design of Retrospective Style in Women's Clothing” aims to; 1) study the Samut Songkhram Province’s cultural capital regarding natural dyeing from white Tabun Tree’s bark, 2) study the design of natural tie-dye fabric patterns from White Tabun Tree’s bark, 3) study the design and cutting of Retrospective Style in Women's Clothing, and 4) study the community development staff’s satisfaction through the Retrospective style in women's clothing by the cultural capital regarding natural dyeing from White Tabun Tree’s Bark. The research applied the Mixed-method research design, both quantitative and qualitative methods. Observation from the experiment, dept interviews, and the pattern development together with the Retrospective Design in Women's Clothing were used as data collection. Then, the data were evaluated by the expert group, the example group, and the Samut Songkhram community development staff group with totaling number of 20 people.

The result was found that the Khao Yi San, Samut Songkhram Province community enterprise group’s cultural capital regarding natural dyeing method from white Tabun Tree’s bark gave brown color, and especially applying with the ash water resulted the coloring aid. Therefore, the boiling, extracting and dyeing process made tie-dyed fabric from White Taboon Tree’s bark more durable in washing, more color fastness to water, and more color fastness to light. For the design of the tie-dye pattern, it came out with Shibori Tie-dye pattern with the Tabun leaves and flowers design while the design of retro-style women's dresses, there was a result of circle skirt, Pattern 1, an A-Line set pattern, and Pattern 2, a blouse and a circle skirt like in Pattern 1. The result of the evaluation of the pattern showed the highest satisfaction at the average of 3.94. For the design of retro-style women's clothing, it was found that the respondents were satisfied with the design of retro style women's clothing in an A-Line set pattern with a circle skirt design in the highest level of satisfaction at the average of 4.10.

Keywords: Cultural Capital / Natural Dyeing / Visible / White Tabun Shell / Retro Women's Clothing

บทนำ

ปัจจุบันภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกหีบยกขึ้นมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรม ที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน จึงทำให้เกิด “ทุนทางวัฒนธรรม” (Cultural Capital) หรือผลผลิตทางวัฒนธรรม ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2559) การย้อมสีธรรมชาติจากเปลือก

ตะบูนขาว จึงเป็นหนึ่งในทุนวัฒนธรรมของคนในชุมชนบ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเปลือกไม้จากพืชป่าชายเลนนำมาต้มทำผ้ามัดย้อมสีสนลวดลายสวยงาม ผ้ามัดย้อมดังกล่าวจะเรียกว่า “เสื้อน้ำปะเตา” ซึ่งสีที่ได้จากพืชป่าชายเลน เช่น เปลือกปูโลง จะให้สีน้ำตาล เปลือกตะบูน จะให้สีน้ำตาลอ่อน และมะเกลือจะให้สีน้ำตาลเข้ม แต่ละสีที่ได้จากเปลือกไม้ช่วยทำให้เส้นใยผ้ามัดย้อมมีความเหนียวเหมาะสำหรับทำเกษตรและประมง ในกระบวนการทำผ้ามัดย้อมจะเริ่มจากนำเปลือกไม้ หรือใบไม้ของพืชป่าชายเลนมาต้มให้น้ำสีเข้มข้น เรียกว่า น้ำปะเตา กับจำนวนผ้าที่จะย้อม แล้วนำผ้าผ่าย หรือผ้าไหมที่ต้มเอาแป้งออกไปแล้ว มามัดเพื่อสร้างลวดลายต่าง ๆ นำมาย้อมและตากแห้ง จากนั้นนำไปซักหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าจะหมดการตกสี แล้วตากให้แห้งอีกครั้งเพื่อนำไปแปรรูปต่อไป (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2563) ซึ่งเสื้อผ้าที่ย้อมด้วย “น้ำปะเตา” เหล่านี้เมื่อใช้ไปสีจะซีด จึงต้องย้อมน้ำปะเตาไปเรื่อย ๆ และใช้ได้นานจนกว่าจะขาด นอกจากนี้ภูมิปัญญาการย้อมเสื้อผ้าจากน้ำปะเตาแล้วคนในชุมชนใช้ย้อมเครื่องมือจับสัตว์น้ำได้ เช่น แห อวน เพื่อเพิ่มความเหนียวและไม่อมน้ำอีกด้วย (มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2545)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวคนในชุมชนบ้านเขายี่สารจังหวัดสมุทรสงครามยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เข้ามาช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนสินค้า โดยการซื้อผ้าไปตัดเย็บเป็นชุดทำงาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้จัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้เขายี่สาร” เพื่อการฝึกอบรมและการผลิตของที่ระลึกจากวัสดุในท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสมุทรสงคราม ฝึกอบรมการมัดย้อมผ้าด้วยสีเคมี วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จากการสัมภาษณ์ จินดารัตน์ อ่อนอุระ เล่าว่า “ความชอบเราทางธุรกิจและการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทางกลุ่มไม่ได้เปิดรับผู้ศึกษาดูงาน นักท่องเที่ยวจึงเป็นเหตุให้การจัดทำผลิตภัณฑ์ก็หยุดชะงักเช่นกันโดยในช่วงเวลานี้จะมัดย้อมผ้าเป็นผืนเพื่อขายให้กับกลุ่มข้าราชการนำไปออกแบบตัดเย็บเอง ซึ่งลวดลายที่มีดอกมาก็เป็นลวดลายที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของทางกลุ่มแต่อย่างใด เป็นลวดลายที่เกิดตามความพอใจของผู้มัดเอง” ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ประสบปัญหาในการออกแบบลวดลายเพื่อสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน การรื้อฟื้นภูมิปัญญาการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว และการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน ผลงานการออกแบบดังกล่าว จึงนำไปสู่การหาคำตอบจากกลุ่มเป้าหมาย และการวางแผนสู่การส่งเสริมและพัฒนาหัตถกรรมสร้างสรรค์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สากล (Creative Craft Innopolis) เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของคนในชุมชนบ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม

ชิโบริ เป็นความหลากหลายในวิธีการประดับตกแต่งสิ่งทอด้วยการกำหนดรูปแบบของผ้าและปิดให้แน่นก่อนนำไปย้อมสี ถึงแม้ชิโบริจะขึ้นชื่อความเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มการกันสีย้อมสิ่งทอแต่รากศัพท์คำนี้จะเน้นการแสดงการกระทำบนผิวผ้าให้เกิดความเป็นสามมิติด้วยวิธีการพับจีบย่น เย็บ ดึง หรือบิดขด การกำหนดรูปแบบของผ้าด้วยวิธีดังกล่าวจะปิดส่วนที่กันสีได้แน่นหนา เช่นเดียวกับการผูกและทำปม อันที่จริง ชิโบริ ยังมีลักษณะพิเศษ คือ การกันสีย้อมด้วยการทำให้ขอบของลายพราเลือน ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการกันสีเพื่อให้ได้ขอบลายคมชัด

เหมือนการทาสีบนลายฉลุหรือการใช้เทียนเขียนลาย ช่างย่อมงานซิโบริจะทำงานกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่พยายามเอาชนะข้อจำกัด แต่ปล่อยให้เกิดการแสดงออกอย่างเต็มที่ ทำให้องค์ประกอบของความไม่คาดคิดแสดงตัวออกมา สิ่งที่เกิดขึ้นอาจเป็นปรากฏการณ์น่าทึ่งหรือความเสียหาย เป็นได้ทั้งโอกาสและเหตุบังเอิญ ซึ่งทำให้ลวดลายซิโบริเป็นลวดลายที่มีชีวิตชีวาและได้ผลงานที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง (เสาวนิตย์, กาญจนรัตน์, 2557 อ้างถึงใน Wada, Rice & Barton, 1999: 7)

การแต่งกายแนวเรโทร (Retro) คือ เสื้อผ้าที่ออกแบบหรือดีไซน์ย้อนยุคกลับไปในอดีตซึ่งไม่ใช่ของเก่า แต่เป็นของที่ทำใหม่เพื่อนำออกมาขายเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย หรือเทรนด์แฟชั่นที่วนกลับมาอีกครั้งในยุคปัจจุบันเป็นสไตล์ช่วงยุคแฟชั่นช่วงทศวรรษที่ 1940 - 1990 (ประมาณ พ.ศ. 2480 - 2533) เช่น ชุดกระโปรงเข้ารูป กางเกงขาบาน แว่นตาทรงแคตอายส์ แว่นตากันแดด กรอบโต ๆ เสื้อตัวโคร่งผ้าพลั่ว ๆ หรือเสื้อเข้ารูปปักเลื่อม เป็นต้น

จึงเป็นที่มาของการวิจัย เรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร รวมทั้งเป็นการพัฒนาแฟชั่นผ้ามัดย้อมให้ก้าวข้ามขีดจำกัดหรือภาพจำในแบบเดิม เป็นเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางเลือกในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมให้มีราคาที่สูง และน่าสนใจในท้องตลาดมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการต่อสู้ทางการตลาดในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว
2. เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว
3. เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร (Retro)
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้กลุ่มประชากรเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 30 คน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม เพศหญิง จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน จำนวน 4 ชุด ได้แก่ 1) แบบร่างลวดลายมัดย้อม 2) แบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูน 3) แบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อมก่อนการตัดเย็บและ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทร มีค่า IOC 0.77

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์และเครื่องประกอบการแต่งกายจากผ้ามัดย้อม
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อผ้ามัดย้อมวิธีการมัดแบบซิโบริ ในด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านสีสันทน และด้านการออกแบบลวดลาย
4. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตส์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านรูปแบบชุดสตรีจากผ้ามัดย้อม ด้านความสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย สีสันทน และลวดลายของผ้า/การวางลาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวสู่การออกแบบชุดสตรีสไตส์เรโทร

จากการศึกษาเรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวในการออกแบบชุดสตรีสไตส์เรโทร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล มีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของจังหวัดสมุทรสงคราม

การศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การย้อมสีโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวนั้น มีการใช้สารช่วยย้อมธรรมชาติ คือ น้ำขี้เถ้า ซึ่งมีวิธีการย้อมสีธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ใช้น้ำขี้เถ้าซึ่งเป็นสารช่วยย้อมหลังการย้อมสี นำมาต้มสกัดสีจากเปลือกตะบูนขาวและต้มย้อมสี มีความแตกต่างจากการย้อมสีธรรมชาติแบบทั่วไปที่มักใช้เกลือแกงเป็นสารช่วยย้อมในขนาดย้อมสี และจึงนำผ้าที่ย้อมสีแล้วมาแช่ในสารช่วยย้อมหลังย้อมสีอีกครั้งจากการทดลองย้อมสีผ้า โดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวพบว่า ผ้ามีความคงทนของสีต่อการซักอยู่ที่ระดับ 4 หมายความว่า สีตกเล็กน้อย และมีความคงทนของสีต่อน้ำ อยู่ในระดับ 4 หมายความว่า สีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในขณะที่ความคงทนของสีต่อแสงนั้น อยู่ในระดับ 2 หมายความว่า เปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

การศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาวของกลุ่มดังกล่าว พบกระบวนการทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่หนึ่ง การเตรียมผ้าสำหรับการใช้ในการออกแบบชุดสตรีสไตส์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ขั้นตอนที่สอง การเตรียมเปลือกตะบูนขาวสำหรับการนำไปมัดย้อม ขั้นตอนที่สาม การลอกแบ่งจากฝ้าย ขั้นตอนที่สี่ การมัดย้อมผ้าฝ้ายทอมือด้วยสีจากเปลือกตะบูนขาว และขั้นตอนที่ห้า ผลการทดสอบผ้ามัดย้อมซิโบริจากทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

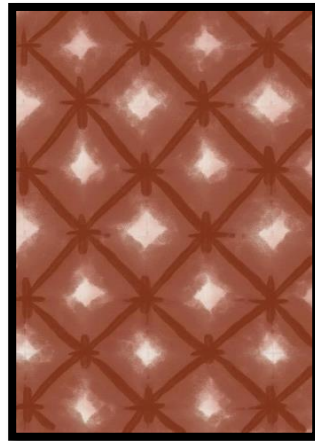
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างลวดลายมัดย้อม โดยมีลวดลายจำนวน 3 ลวดลาย ได้แก่ ลายใบตะบูน ลายดอกตะบูน และลายผสมระหว่างใบและดอกตะบูน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างลวดลายมัดย้อม

ลวดลาย	ผู้เชี่ยวชาญ							รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	
ลายใบตะบูน								0
ลายดอกตะบูน	✓				✓			2
ลายผสมระหว่างใบและดอกตะบูน		✓	✓	✓		✓	✓	5

จากตารางที่ 1 พบว่า ลวดลายที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด คือ ลายผสมระหว่างใบและดอกตะบูน ทั้งนี้สามารถนำแบบร่างลวดลายที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในมัดลายและย้อมสีโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว



แบบร่างลายผสมระหว่างใบและดอกตะบูน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตส์เรโทร

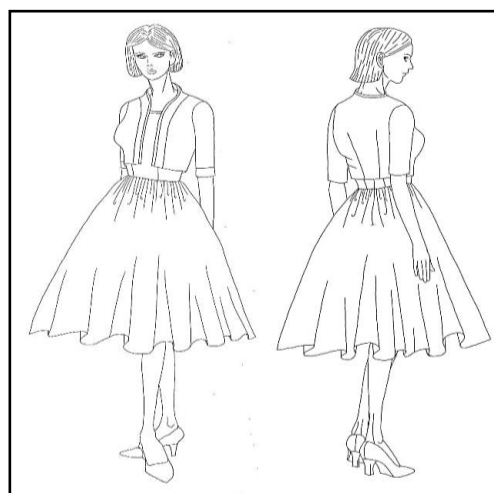
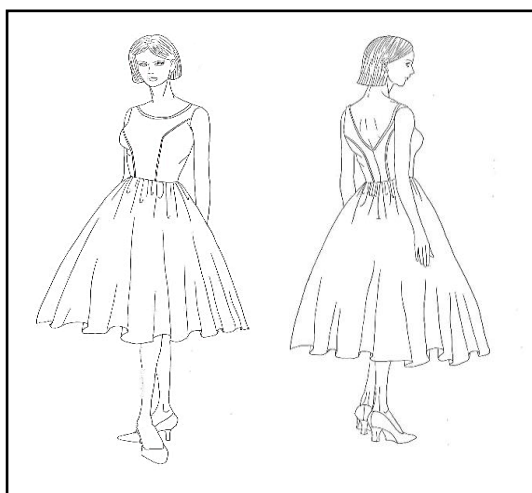
3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างชุดสตรีสไตส์เรโทรโดยทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างชุดสตรีสไตส์เรโทรโดยทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว โดยมีแบบแบบร่างชุดสตรีสไตส์เรโทรจำนวน 9 ชุด แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ชุดติดกันแบบ A – line และชุดเสื้อกับกระโปรงทรงสอบ มีรายละเอียดดังนี้

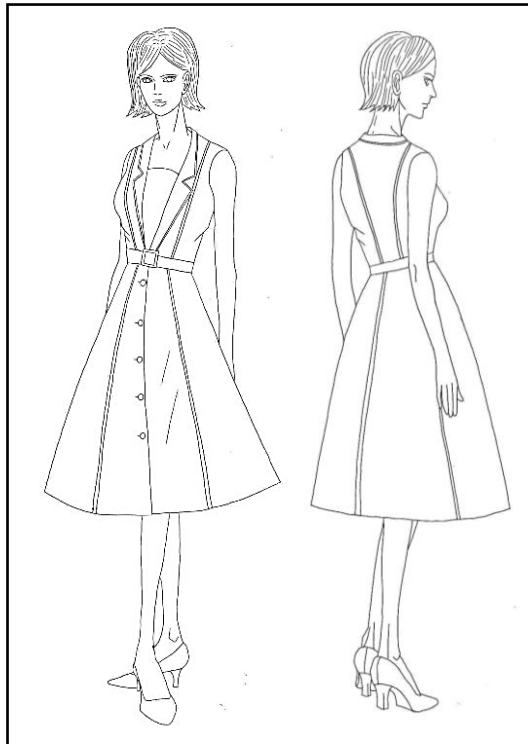
ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยทพณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ							รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	
ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม								
แบบร่างที่ 1	✓			✓	✓	✓	✓	5
แบบร่างที่ 2								0
แบบร่างที่ 3		✓	✓					2
ชุดติดกันแบบ A-line								
แบบร่างที่ 1								0
แบบร่างที่ 2	✓	✓	✓			✓	✓	5
แบบร่างที่ 3				✓	✓			2
ชุดเสื้อและกระโปรง								
แบบร่างที่ 1	✓			✓		✓	✓	4
แบบร่างที่ 2								0
แบบร่างที่ 3		✓	✓		✓			3

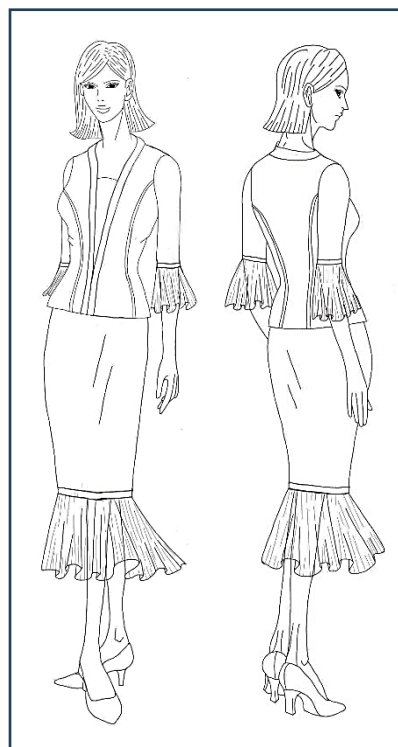
จากตารางที่ 2 พบว่า แบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประเภทที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1 ประเภทที่ 2 ชุดติดกันแบบ A - line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2 และประเภทที่ 3 ชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1 ทั้งนี้สามารถนำแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในการออกแบบวางลวดลายชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว



ประเภทที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1



ประเภทที่ 2 ชุดติดกันแบบ A – line ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 2



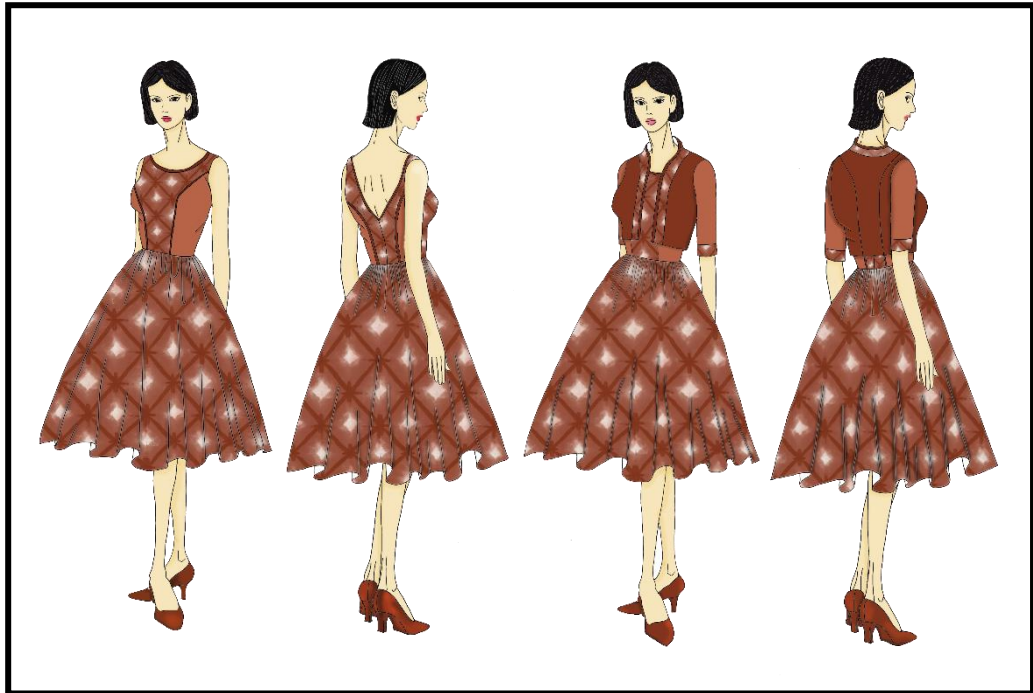
ประเภทที่ 3 ชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 1

3.2) ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อมก่อนการตัดเย็บ
การวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อม
ก่อนการตัดเย็บ โดยมีแบบร่างชุดสตรีสไตล์เรโทรที่ได้วางลวดลายผ้ามัดย้อม แบ่งเป็น 3 ประเภท
ประเภทละ 3 รูปแบบ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อมก่อนการตัดเย็บ

รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม						
แบบร่างที่ 1			✓			1
แบบร่างที่ 2						0
แบบร่างที่ 3	✓	✓		✓	✓	4
ชุดติดกันแบบ A-line						
แบบร่างที่ 1				✓		1
แบบร่างที่ 2		✓				1
แบบร่างที่ 3	✓		✓		✓	3
ชุดเสื้อและกระโปรง						
แบบร่างที่ 1				✓		1
แบบร่างที่ 2		✓				1
แบบร่างที่ 3	✓		✓		✓	3

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อม
ก่อนการตัดเย็บที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประเภทที่ 1 ชุดติดกัน
แบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3 ประเภทที่ 2 ชุดติดกันแบบ A - line ผู้เชี่ยวชาญ
เลือกแบบร่างที่ 3 และประเภทที่ 3 ชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3 ทั้งนี้สามารถ
นำแบบร่างการวางลวดลายผ้ามัดย้อมก่อนการตัดเย็บ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้
ในการตัดเย็บชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาว



ประเภทที่ 1 ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ผู้เชี่ยวชาญเลือกรูปแบบที่ 3

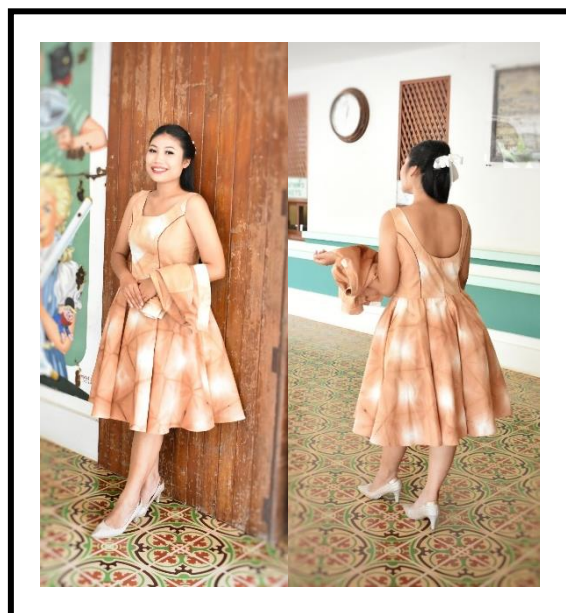


ประเภทที่ 2 ชุดติดกันแบบ A – line ผู้เชี่ยวชาญเลือกรูปแบบที่ 3

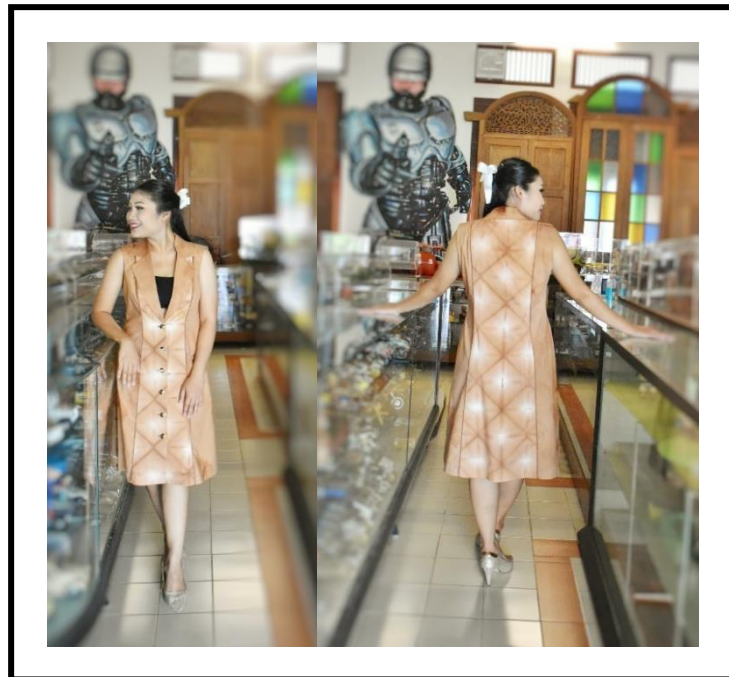


ประเภทที่ 3 ชุดเสื้อและกระโปรง ผู้เชี่ยวชาญเลือกแบบร่างที่ 3

3.3) ชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ผ้าฝ้ายมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว



ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม



ชุดติดกันแบบ A – Line



ชุดเสื้อและกระโปรง

3.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตส์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ	25 – 30 ปี	4	20
	31 – 35 ปี	3	15
	36 – 40 ปี	8	40
	41 – 45 ปี	5	25
	มากกว่า 45 ปีขึ้นไป	-	-
รายได้	15,000 – 20,000 บาท	3	15
	20,001 – 25,000 บาท	8	40
	25,001 – 30,000 บาท	4	20
	30,001 บาทขึ้นไป	5	25
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
	ปริญญาตรี	13	65
	สูงกว่าปริญญาตรี	7	35

จากตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 36 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 มีรายได้อยู่ที่ 20,001 - 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อผ้าหมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อผ้าหมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ ประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านสีสันทัน และด้านการออกแบบลวดลาย โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง ดังนี้

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจที่มีต่อผ้าหมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

ความพึงพอใจที่มีต่อผ้าหมัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ	M	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.07	0.67	มาก
ความเหมาะสมของลวดลายผ้าหมัดย้อมในการนำไปใช้งาน	4.06	0.53	มาก
ความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้าหมัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์	4.02	0.74	มาก
ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กระเป๋า รองเท้า หมวก ฯลฯ	4.13	0.76	มาก
ด้านสีสันทัน	3.84	0.84	มาก
ความสม่ำเสมอของสี	3.87	0.76	มาก
สีที่ใช้มีความเหมาะสม และลงตัว	3.81	0.92	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความพึงพอใจที่มีต่อผ้าผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ	M	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบลวดลาย	3.91	0.85	มาก
ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่	3.92	0.77	มาก
ลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และน่าสนใจ	3.89	0.87	มาก
ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3.93	0.84	มาก
ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย	3.91	0.95	มาก
รวม	3.94	0.79	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อความพึงพอใจที่มีต่อผ้าผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมสำหรับการใช้งานเมื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น กระเป๋า รองเท้า หมวก ฯลฯ ความเหมาะสมของลวดลายผ้าผ้ามัดย้อมในการนำไปใช้งาน และความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ในผ้าผ้ามัดย้อมเมื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 4.06 และ 4.02 ตามลำดับ ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับ มาก

ด้านสีสันทัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความสม่ำเสมอของสี และสีที่ใช้มีความเหมาะสมและลงตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และ 3.81 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านการออกแบบลวดลาย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ลวดลายมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลวดลายผ้ามีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ ความเหมาะสมของระยะการจัดวางลวดลาย และลวดลายที่ออกแบบมีความเหมาะสม โดดเด่น และน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 3.92 3.91 และ 3.89 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก



ลวดลายผ้าผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบชิโบริ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว

จำแนกเป็นชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ชุดติดกันแบบ A - Line และชุดเสื้อและกระโปรง ในด้านรูปแบบของชุด ความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย สีสันทน และลวดลายของผ้าและการวางลายโดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง ดังนี้

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม ชุดติดกันแบบ A - Line และชุดเสื้อและกระโปรง

ความพึงพอใจต่อชุดสตรีสไตล์เรโทร	ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม		ชุดติดกันแบบ A - Line		ชุดเสื้อและกระโปรง	
	M	S.D.	M	S.D.	M	S.D.
ด้านรูปแบบของชุด	4.06	0.66	4.15	0.60	4.10	0.65
มีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.09	0.82	4.27	0.65	4.20	0.72
มีความทันสมัย	3.95	0.84	4.11	0.69	4.04	0.77
มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน	4.15	0.68	4.06	0.84	4.07	0.78
ด้านความสวยงาม	4.05	0.59	4.23	0.60	4.23	0.61
ความสวยงามของผ้ามีดัดย้อม ในการนำมาออกแบบชุด	3.96	0.71	4.27	0.65	4.16	0.70
องค์ประกอบ และความสวยงามของชุด	4.13	0.61	4.13	0.63	4.10	0.61
ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.09	0.71	4.05	0.74	4.06	0.73
ความเหมาะสมสามารถสวมใส่ได้จริง	4.07	0.77	4.02	0.75	4.05	0.77
มีความสะดวกสบายในการสวมใส่	4.11	0.74	4.07	0.82	4.11	0.74
ใช้งานได้หลายโอกาส	4.09	0.64	4.08	0.67	4.04	0.69
ด้านสีสันทน	4.21	0.79	4.13	0.68	4.09	0.66
การใช้สีเหมาะสมกับชุดสตรี	4.24	0.82	4.05	0.69	4.02	0.77
การใช้ผ้าสีพื้นเหมาะสมกับลวดลายผ้ามีดัดย้อม	4.19	0.81	4.22	0.75	4.17	0.63
การใช้สีมีความเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.22	0.75	4.14	0.62	4.09	0.58
ด้านลวดลายของผ้าและการวางลาย	4.07	0.75	3.96	0.80	3.95	0.68
ลวดลายมีความคมชัด สะดุดตา	4.02	0.80	4.09	0.77	4.08	0.69
การจัดวางลวดลายมีความเหมาะสม	4.12	0.66	3.92	0.77	3.86	0.66
ลวดลายมีดัดย้อมและการจัดวางลายเหมาะสมกับรูปแบบชุด	4.09	0.80	3.89	0.87	3.92	0.69
รวม	4.10	0.74	4.09	0.73	4.06	0.70

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตร์เรโทร โดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ดังนี้

ด้านรูปแบบของชุดพบว่า ชุดติดกันแบบ A - Line มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.15 รองลงมา เป็นชุดเสื้อและกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.10 และชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ย 4.06 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านความสวยงามพบว่า ชุดติดกันแบบ A - Line และชุดเสื้อและกระโปรง มีค่าเฉลี่ย เท่ากันที่ 4.23 และชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ย 4.05 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจ ในระดับมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอยพบว่า ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.09 รองลงมาเป็นชุดเสื้อและกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.06 และชุดติดกันแบบ A - Line มีค่าเฉลี่ย 4.05 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านสีสันทพบว่า ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.21 รองลงมา เป็นชุดติดกันแบบ A - Line มีค่าเฉลี่ย 4.13 และชุดเสื้อและกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งโดยรวม ได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านลวดลายของผ้าและการวางลายพบว่า ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด ที่ 4.07 รองลงมาเป็นชุดติดกันแบบ A - Line มีค่าเฉลี่ย 3.96 และชุดเสื้อและกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 3.95 ซึ่งโดยรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว ในการออกแบบ ชุดสตรีสไตร์เรโทร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว จากการลงพื้นที่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร พบว่า วิธีการย้อมสีผ้าจากเปลือก ตะบูนขาวเป็นวิธีการย้อมแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนการย้อมที่ง่ายและเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม แม้กระทั่งการใช้สารช่วยติดสียังเป็นน้ำขี้เถ้าซึ่งเป็นขี้เถ้าได้มาจากการเผาถ่านไม้กองกา ของคนในชุมชน สอดคล้องกับ ญัตติฯ ลี้ปัญญาพร (2563) กล่าวว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดและเป็นทุนของตนเอง ดังที่เห็นได้มีที่เป็นมรดกตกทอด เกิดเป็นภูมิปัญญา ของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นการกระทำของมนุษย์ที่เป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่าง จากพื้นที่อื่น ซึ่งภูมิปัญญานั้นมีทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ซึ่งจุดเด่น จุดแข็ง ของ ทุนทางวัฒนธรรมสามารถพัฒนาและต่อยอดเป็นสินค้าสร้างสรรค์นำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน พร้อมทั้ง ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพสามารถนำรายได้เข้าสู่ชุมชนเพราะเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือก ตะบูนขาวจากการวิเคราะห์พึงพอใจที่มีต่อผ้ามัดย้อมด้วยวิธีการมัดแบบซิโบรี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม จากทุกรายข้อของการประเมิน พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอย มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านการออกแบบ ลวดลาย มีค่าเฉลี่ย 3.91 และด้านสีสันท มีค่าเฉลี่ย 3.84 ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านประโยชน์ใช้สอย กล่าวคือ มีการออกแบบลวดลายที่เหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย มีการคำนึงถึงคุณลักษณะของวัตถุดิบเพื่อให้เป็นแนวคิดธรรมชาติ คือ เลือกใช้ผ้าที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ สอดคล้องกับ ศรัณย์ จันทร์แก้ว (2554) ที่กล่าวว่า ลักษณะพื้นผิวของวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกได้โดยการมอง จับต้อง ซึ่งผิวสัมผัสเหล่านั้นมักเกิดจากเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บหลังจากออกแบบเสื้อผ้าแล้ว เพราะผิวสัมผัสของผ้าจะนำมาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพิจารณาออกแบบเสื้อผ้าให้เหมาะสมกับโอกาสใช้สอย

ด้านสีสันทัน มีความเหมาะสมในการนำไปตัดเย็บชุดสตรี เนื่องจากสีพื้นของผ้าเป็นสีน้ำตาลและเหลืองสีชา ดูสุกนุ่ม ไม่ฉูดฉาด ให้ความรู้สึบาย สอดคล้องกับ เจียมจิต ผ่องศรี (2546) ที่กล่าวว่า การเลือกใช้สีให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ และทำให้ดูภูมิฐาน

ด้านการออกแบบลวดลาย อาจเป็นเพราะลวดลายมีความแปลกตาจากผ้ามัดย้อมในการมัดแบบธรรมดาที่ไม่มีแบบแผนการมัด เนื่องจากลวดลายได้แรงบันดาลใจมาจากส่วนประกอบของต้นตะบูน นำมาประกอบกันเป็นลวดลาย เหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บชุดสตรี ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พินาลิน สาริยา (2549) กล่าวว่า การจะได้ผลงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้ใช้ประโยชน์จากลวดลายผ้า จะต้องคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการออกแบบลวดลาย

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการออกแบบแบบตัดชุดสตรีสไตล์เรโทร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อนำมาประยุกต์การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยการออกแบบนั้นได้ออกแบบเพื่อตอบสนองการโหยหาอดีต จึงได้นำเอาแฟชั่นสไตล์เรโทรมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ได้ศึกษาประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายในช่วง ค.ศ. 1940 - 1960 เพื่อนำมาสร้างเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาวดี นิมิตรไทย (2556) ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างคนทั่วไปอายุ 18 - 25 ปี ยังไม่เคยพบเห็นรายการแฟชั่นแนววินเทจมาก่อน และอีกทั้งยังสนใจที่จะติดตามรายการที่มีเนื้อหาวินเทจ เพราะมีการพบเห็นแฟชั่นในแนววินเทจมากขึ้น ดังนั้นรูปแบบของรายการจึงเป็นรายการที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจไว้ด้วยกัน ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์วินเทจ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เพลง แฟชั่นเสื้อผ้า และทุกเรื่องราวของแฟชั่นวินเทจที่วนกลับมาในยุคปัจจุบัน

4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทร โดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีจากเปลือกตะบูนขาว จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อชุดสตรีสไตล์เรโทรโดยใช้ทุนวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมจากทุกรายข้อของการประเมิน พบว่า ชุดติดกันแบบกระโปรงวงกลม มีค่าเฉลี่ย 4.10 ชุดติดกันแบบ A - line มีค่าเฉลี่ย 4.09 และเสื้อกับกระโปรง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ซึ่งพบว่าทุกแบบได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ด้านรูปแบบ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเพราะการออกแบบชุดสตรี ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสม และได้สัดส่วน มีความทันสมัย มีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2554) กล่าวว่า การออกแบบเครื่องแต่งกาย

เป็นการแสดงตัวอย่างเครื่องแต่งกาย อย่างมีคุณลักษณะเฉพาะซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบโดยมีความนิยมของผู้คนในยุคสมัยนั้น

ด้านความสวยงาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะการนำรูปแบบการตัดเย็บจากในอดีตที่มีความพิถีพิถันในการตัดเย็บมาปรับใช้ ในการออกแบบ มีการตัดแทรกผ้าสีพื้น และเทคนิคการกันเชือก เพื่อไม่ให้ลวดลายของเสื้อผ้าดู ละลานตาจนเกินไป สอดคล้องกับ จักรพันธ์ สุระประเสริฐ (2558) ที่กล่าวว่า การลวดลายโดยการใช้ เส้นตั้ง (Vertical lines) การใช้เส้นตั้งที่แบ่งรูปทรงออก 3 ส่วน ให้ส่วนกลางกว้างกว่าส่วนริม หรือ เส้นตั้งคู่ที่ตรงกลางตัวตลอด จะดูสูงกว่าเส้นเกล็ดที่อยู่กลางตัว ระดับเอวจะดูเอวเล็กเส้นเกล็ดที่ยาว จากเอวถึงช่วงล่างจะดูเอวเล็กและช่วงล่างยาว เส้นเกล็ดที่ตั้งอยู่ครึ่งตัวบนจะช่วยให้เอวเล็กและสูง เส้นเกล็ดที่ยาวตลอดลำตัวจะดูทั้งเอวเล็กและตัวสูงกว่า

ด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการออกแบบชุดสตรี ทั้ง 3 รูปแบบ ได้มีการออกแบบที่ตรงตามความต้องการของ ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถสวมใส่ได้จริง รูปแบบของชุดสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องตัว สามารถสวมใส่ได้หลายโอกาส ทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ สถาบัน ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ประโยชน์จากการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค วัตถุดิบสีให้สีที่นำมาย้อมสามารถหาได้ในชุมชน ไม่จำเป็นต้องใช้สีเคมี

ด้านสีสันทัน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในด้านของสีเป็นสี พื้นผสมกับลวดลายผ้ามัดย้อมในโทนสีน้ำตาลที่ได้จากการมัดย้อมจากเปลือกตะบูนขาวโดยสีที่ได้ จัดเป็นสีโทนธรรมชาติที่ให้ความรู้สึกเรียบง่าย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสอดคล้องกับ จักรพันธ์ สุระ ประเสริฐ (2558) กล่าวว่า Monochromache เป็นเสื้อผ้าที่มีการใช้สีเดียว หรือเป็นสีเดียวกันแต่มี หลาย tone ที่มีความความแตกต่างของ shade, values หรือ intensities ของสีเดียวกัน คือ การใช้ สี ๆ เดียว ที่มีน้ำหนักต่างกัน จะทำให้เกิดความกลมกลืนของเสื้อผ้า และง่ายต่อการจัดแต่ง ส่วนประกอบอื่น

ด้านลวดลายของผ้าและการวางลวดลาย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก อาจเพราะลวดลายมีความแปลกตาต่างจากผ้ามัดย้อมในแบบเดิม ที่ไม่มี แบบแผนการมัด เนื่องจากลวดลายได้แรงบันดาลใจมาจากส่วนประกอบของต้นตะบูน นำมาประกอบ กันเป็นลวดลาย เพื่อให้มีความสวยงามเหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บชุดสตรี ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร อามิตร (2560) กล่าวว่า การออกแบบลวดลาย เป็นการออกแบบที่หล่อหลอมเอาประสบการณ์ ความคิด จินตนาการ องค์ประกอบทางศิลปะเข้า ด้วยกัน โดยใช้กรรมวิธีที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของงานและเนื่องจากการออกแบบลายถูก นำไปใช้ตกแต่งให้ผลงานมีคุณค่าหรือมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปผล

จากการวิจัย เรื่อง ทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว สู่การออกแบบชุดสตรีสไตล์เรโทร ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม โดยได้ศึกษาทุณวัฒนธรรมการย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกตะบูนขาว พบว่า การย้อมผ้าของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเปลือกไม้ บ้านเขายี่สาร จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้น้ำซึ้เก่าเป็นสารช่วยติดสี รวมทั้งได้มีการพัฒนาลดลวดลายจากเดิมที่ไม่มีแบบแผนในการมัดให้มีแบบแผนสามารถทำซ้ำได้ โดยใช้วิธีการมัดย้อมแบบซิโบรีในการมัดย้อม ทำให้ลวดลายที่มัดย้อมมีมิติในผืนผ้าซึ่งแตกต่างจากการมัดย้อมแบบดั้งเดิม รวมทั้งได้พัฒนาแพชั่นผ้ามัดย้อมให้ก้าวข้ามขีดจำกัดหรือภาพจำในแบบเดิม ที่มักตัดเย็บเป็นชุดลำลองมากกว่าตัดเย็บชุดที่เป็นทางการซึ่งเป็นเพิ่มมูลค่าให้กับผ้ามัดย้อม อีกทั้งเพิ่มทางเลือกในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมให้มีราคาที่สูงซึ่งจากผลสำรวจความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เพื่อรองรับการต่อสู้ทางการตลาดในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การออกแบบลวดลายเมื่อนำไปย้อมเป็นผืนผ้า อาจต้องระวังในเรื่องคมชัดของลวดลาย เนื่องจากการย้อมสีแบบธรรมชาตินั้นเป็นการย้อมแบบใช้ความร้อนเพื่อช่วยในการติดสี อาจส่งผลต่อการควบคุมลวดลายได้ยากกว่าการย้อมเย็น จึงควรต้องใส่ใจให้มากในขั้นตอนการย้อมสี

1.2 การย้อมสีแบบธรรมชาติเป็นการดำรงภูมิปัญญาไทย การรักษาสี และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเกิดประโยชน์ด้านบวกทางสุขภาพผู้บริโภค

1.3 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก หากมีการสร้างสรรค์ต่อยอดทางการตลาดจะก่อให้เกิดอาชีพ และรายได้แก่ชุมชนในวงกว้าง

2. การวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในขั้นของการผลิตชิ้นงานต้นน้ำ การย้อมสีแบบธรรมชาติในพืชชนิดที่หลากหลายในท้องถิ่น

2.2 วิจัยเชิงทดลองในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยนำผ้ามัดย้อมมาออกแบบเป็นเครื่องใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2559). ทุณวัฒนธรรมไทยสู่การสร้างสรรค์เศรษฐกิจ. อุตสาหกรรมสาร. 58(4): 6.
- จักรพันธ์ สุระประเสริฐ. (2558). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีจากผ้าฝ้าย: กรณีศึกษาชุมชนทอผ้าฝ้ายไทลื้อบ้านเฮี้ย อ.ปัว จังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2554). ศิลปะการแต่งกาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- เจียมจิต ผ่องศรี. (2546). การออกแบบเสื้อ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ณัฐชา ลิ้มปัญญาพร. (2563). การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย จังหวัดสมุทรสงคราม. (2563). กลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร สมุทรสงครามหรือชุมชนคุณธรรมบ้านเขายี่สาร. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: https://web.facebook.com/102356518504261/posts/108133277926585/?_rdc=1&_rdr. (2565, 21 เมษายน).
- พินาลิน สาริยา. (2549). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มูลนิธิเล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์. (2545). ในความเคลื่อนไหว เปิดพิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร: มูลนิธิ เล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=649>. (2565, 21 เมษายน).
- ศรัณย์ จันทร์แก้ว. (2554). การพัฒนาลวดลายพิมพ์จากศิลปะอาร์ตนูโวบนผ้าใยกล้วยง เพื่อออกแบบชุดทำงานสตรี. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). มปป. สัทธิธรรมชาติ. [ออนไลน์] เข้าถึงจาก: http://fieldtrip.ipst.ac.th/intro_sub_content. (2565, 20 เมษายน).
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม. (2563). การทำผ้ามัดย้อมยี่สาร. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: https://samutsongkhram-m-culture.go.th/th/db_29_samutsongkhram_20/46367 (2565, 20 เมษายน).
- สุภาพร อามิตร. (2560). การออกแบบลายพิมพ์ผ้าจากแรงบันดาลใจศิลปะไทยจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา: กรณีศึกษาวัดใหญ่สุวรรณาราม (จังหวัดเพชรบุรี). วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุภาวดี ฉิมไทย. (2556). การผลิตรายการโทรทัศน์รูปแบบสารบันเทิงเกี่ยวกับแฟชั่นวินเทจสำหรับวัยรุ่น. จุฬินิพนธ์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวนิตย์, กาญจนรัตน์. (2557). ภาพพิมพ์ Parbpim Printing. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: https://www.facebook.com/parbpim/posts/729443727119275/?locale=th_TH (2566, 20 ตุลาคม)